

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاكرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال یازدهم

۵ شنبه ۷ دی ماه ۱۳۳۴

شماره ۳۱۷۴

شماره مسلسل ۱۸۶

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاكرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۸۶

صورت مشروح مذاكرات مجلس روز

۵ شنبه ۳۰ آذر ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب :

- ۱) تصویب صورت مجلس
 - ۲) سؤال آقای قنات آبادی راجع بخرید موتور برق تهران وجواب آقای وزیر کشور
 - ۳) تقاضای آقای معاون وزارت دارائی دایر بارجاع لایحه بازنشستگی کارکنان پلیس راه آهن بکمیسیون دارائی
 - ۴) مذاکره وتصویب در دستور گذاردن چند فقره قرارداد
 - ۵) شوردوم عهدنامه مودت بین ایران وایتالیا وتصویب آن
 - ۶) شوردوم عهدنامه صلح بازرین وتصویب آن
 - ۷) شوردوم عهدنامه مودت بین ایران ولبنان وتصویب آن
 - ۸) شوردوم عهدنامه مودت بین ایران وسوریه وارجاع بکمیسیون
 - ۹) شوردوم عهدنامه مودت بین ایران و ایسلند وتصویب آن
 - ۱۰) شوردوم اجازه الحاق بقراردادهای ژنو وتصویب آن
 - ۱۱) شوردوم قرارداد همکاری فنی واقتصادی بین ایران وآلمان وتصویب آن
 - ۱۲) شوردوم قرارداد بازرگانی بین ایران وآلمان وتصویب آن
 - ۱۳) شور دوم اجازه الحاق بقرارداد جلوگیری ازکشتار دسته جمعی وتصویب آن
 - ۱۴) شوردوم اجازه الحاق بقرارداد ارتباطات دوروتصویب آن
 - ۱۵) شور اول اجازه الحاق بقرارداد بین المللی مبادله اسناد رسمی
 - ۱۶) استرداد لایحه اشل حقوق قضات نظامی بوسیله آقای وزیر جنگ
 - ۱۷) تقاضای در دستور گذاردن لوایح مربوط به بیمه اجتماعی افزارمندان ارتش و بیمه کادر ثبات ارتش
 - ۱۸) مذاکره در لایحه تمدید مدت اجرای ۳۱ فقره لوایح آقای دکتر مصدق
 - ۱۹) تعیین موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس يك ساعت و چهل دقیقه پیش از ظهر بر ریاست آقای اردلان (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱. تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه

قبل قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان : نراقی

شاهر خشامی - صادق پور شیری - سمیدی

عبدالحمید بختیار - امید سالار - امیر تیمور

کلالی - شوشتری - مسعودی - گیو -

دکتر آهی - صفاری - قراگزلو - پیراسته -

تقاة اسلامی - اخوان - اکبر - کدیور

مصطفی ذوالفقاری - دکتر مشیر فاطمی

بزرگ ابراهیمی - محمودی - دکتر پیرنیا

خزیمه علم - سالار بهزادی - اورنگ - تیمورناش -

فرود - دکتر نیرومند - بدالله ابراهیمی

سهرابیان

غائبین بی اجازه - آقایان : اریه - شفیمی

قوامی - دولت آبادی - برومند - دکتر

حمزوی - اعظم زنگنه - سلیمان مراد بختیار

دیر آمدگان وزود رفتگان با اجازه -

آقایان : بزرگنبا - تفضلی - دکتر جزایری

مهندس ظفر - عباسی - مکرم - دکتر سعید

حکمت - قنات آبادی - کریمی - خاکباز

مرتضی حکمت - امامی خوبی - موسوی

صراف زاده - دکتر وکیل - کیکاوسی

دیر آمدگان وزود رفتگان بی اجازه -

آقایان : صدرزاده ۲۰ دقیقه - حشمتی ۲۰

دقیقه

غائبین در رأی - آقایان : سرمد -

مهندس جفرودی - عبدالرحمن فرامرزی

تجدد - عبدالصاحب صفائی - سکی نژاد

هر کدام يك رأی

نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس

اعتراضی نیست ؟ آقای سید -

احمد صفائی

سید احمد صفائی - بیانات بنده

يك غلطهای مطبوعه ای دارد اصلاح میکنم

تقديم میکنم

نایب رئیس - اصلاح می شود ،

آقای حائری زاده

حائری زاده - يك غلطهای مطبوعه ای

در بیانات من هست که اصلاح میکنم میدهم به

تدنیوسی

نایب رئیس - آقای نورالدین امامی

نورالدین امامی - از مقام محترم

ریاست استعفا میکنم که راجع به تشکیل

جلسات وساعت مقرر و اجرای آئین نامه

توجهی بشود الان ساعت ده ونیم است اگر

يك روز ما آئین نامه را اجرا کنیم مطمئناً

سر ساعت همه آقایان تشریف خواهند

آورد

نایب رئیس - همینطور تذکر به

آقایان داده شده است - آقای مشایخی

مشایخی - لایحه بازنشستگی کادر

انتظامی راه آهن که در جلسه قبل مطرح شد ..

نایب رئیس - در صورت جلسه اگر

نظری دارید بفرمائید

مشایخی - بلی لایحه بازنشستگی

کادر انتظامی راه آهن که در جلسه قبل مطرح

بود بنده عرض کردم که بامزایائی که برای

بازنشستگی افراد و افسران انتظامی راه

آهن تعیین شده است موافقم اینها

خدمتگزاران کشور هستند افسران خوبی

مانند سرتیپ اشرفی - ساجدی مهدوی و

امثال آنها هستند اما این موضوع در خارج

تجریف شده است در بعضی روزنامه ها

نوشته شده که من مخالف بودم با این

لایحه خواستم تذکر بدهم که صورت مجلس

حاکمی است بنده در اساس موضوع موافقت

داشته‌ام و بنده فقط تذکره از نظر نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی دادم

نایب رئیس - آقای پورسرتیب .

پورسرتیب - در جلسه قبل یک طرح مربوط به حفظ حقوق مؤلفین و مترجمین تقدیم کردم آقایان استادان و دانشمندان که در این طرح نظر داشتند من اظهار تشکر از آقایان نمایندگان این عرصه را بتمامی است تقدیم کرده‌ام و استدعا کرده‌ام در این مورد که فوق‌العاده لازم است برای وضع فرهنگی کشور مؤثر است توجه شود .

نایب رئیس - این موضوع راجع بصورت مجلس بود دیگر اعتراضی بصورت مجلس نیست ؟ (اظهاری نشده) صورت مجلس جلسه قبل تصویب شد .

نایب رئیس - سؤالات مطرح میشود آقای میراشرفی سؤال جنابعالی از وزیر است و تلگراف مطرح است بفرمائید

میراشرفی - بنده سؤال را پس گرفته‌ام (احسن)

نایب رئیس - آقای عبدالصاحب صفائی .

نمایندگان - ایشان فائید

۲ - سؤال آقای قنات آبادی آبادی راجع بخبرید موفور برق طهران و جواب آقای وزیر کشور

نایب رئیس - آقای قنات آبادی قنات آبادی - ماهه‌ها چیز را شنیده بودیم که میشود پس گرفت غیر از سؤال و حالا دیدیم که اینکار هم میشود و پس گفتند که شایع پس بگریه گفتند خیر (میراشرفی - شامس‌المنظر بفرمائید) دیگر از صرف نظر گذشته است بنده بمناسبت این سؤالی که چندی قبل تقدیم کردم چون این سؤال مربوط بخبرید و موفور توربین پنجهزار کیلوواتی برق برای تهران است بی مناسبت نمیدانم که قبلاً یک تذکری راجع بموضوع برق تهران بدهم البته آقایانی که در شمال شهر تهران سکونت دارند (عبدالرحمن فرامرزی - روز که برقش بدینست شب تلفن خوبست و روزی برق) متأسفانه روزهم قیپ دارد آقایانیکه در شمال شهر سکونت دارند شاید باین گرفتاری مبتلا باشند که برق تهران کارش بچه اقتضای عجیبی کشیده (وزیر کشور - صحیح است) البتة الله جل جلاله جناب آقای علم وزیر کشور هم تصدیق میفرمایند غالباً در این مجلس بحث میشود که همه عوائد مملکت خرج تهران میشود من میگویم این مطلب را عرض کنم آقایان نمایندگان بنام یک فرد تهرانی ، آقایان نمایندگان محترم و آنه ایشطور نیست عوائد مملکت خرج بکدام عرصه بلاجهت که در شمار تهران سکونت دارند میشود و الا در جنوب شهر و در قسمت شرقی و غربی تهران مردم تهران به بدترین وضعی

دارند زندگی میکنند نه برق دارند آب و نه چیزهای دیگر من استدعا میکنم از آقایان نمایندگان محترم شهرستانها گاهی از اوقات بجنوب شهر تشریف بیاورند و آنجا را از نزدیک ببینند که مردم جنوب شهر تهران آب آشامیدنیشان چه کیفیتی است وضع کوچیک هاوضع بهداشت وضع نظارت واز همه بدتر وضع برق را ببینند شما خیال میکنید که عوائد مملکت خرج تهران میشود نه خرج بکدام عین و مشخص میشود من سراغ دارم من اطلاع دارم اشخاصی که از افراد عزیزان بلاجهت هستند که از بودجه شهرداری تهران استفاده میکنند کارهایی که متصل دارم اشخاصی که از افراد عزیزان بلاجهت هستند که از بودجه شهرداری تهران خرج کرده است که رامنزل او را اسفالت کنند شما خیال میکنید که عواید شهرداری شهر تهران خرج مردم شهر تهران میشود (یک نفر از نمایندگان - اسمش را بفرمائید ، کی بوده است بفرمائید بهتر است) یواشکی برضتان میرسانم مصلحت نیست که از برده برون اقتدار (دکتر عدل - رازی هم نیست آقا) چرا راز است چندی قبل دولت آمد گفت که میخواهم وضع برق تهران را درست کنم و شروع کردند به پروپاگانده معمولاً دولت ها همه دولت‌ها قبل از اینکه عمل بکنند یک حرفی میزنند و یک وقت هم اسرارمان را میگردانیم میبینیم که اصلاً با حرف دنیا و ایران بهشت برین شده اقتدر گفتند برق برق ، برق که ما خیال کردیم تمام شهر تهران تمام کوچیک‌های تهران تمام خیابانهای تهران معلوماً نور برق شده است و حال آنکه همان ظلمت و تاریکی در سر تاسر شهر تهران حکومت میکند متصل میگفتند که ما میخواهیم وضع برق تهران را درست کنیم بزمایه بگذاریم بمنافسه بگذاریم یک جنجال بزرگی روی این مطلب برپا شد کار این جنجال به پارلمان هم کشید و یک کمیته بنام آلتوم گفتند برنده شد البته یک مقدماتی هم مطلب دارد و آن این بود که اول گفتند یک موتور ه هزار کیلوواتی برق برای شهر تهران در نظر میگیریم و متخصصین سازمان برنامه گفتند این برق برای تهران کم است و تهران ظرفیتش و دارند و بالتبعیجه اعلام مزایه و منافعه دادند بالآخر کمیته آلتوم بنا شده که بایران چهارموتور دوازده هزار و پانصد کیلوواتی که مجموعش میشود ۵۰ هزار کیلووات برق بفرشد طبق یک قرارداد . بکدامه‌ای باین مطلب اعتراض کردند و گفتند که این کارخانه ها و موتورهای برق خوب نیست در کجا باید عمل کرده در کجا ایشطور شده و اگر خوب بود خود فرانسویها ازش استفاده میکردند و من چون اطلاعات فنی ندارم نه حرف آن عده‌ای را که میگفتند بد است میتوانم قبول

کنم و نه حرف آن عده‌ای که میگفتند خوب است مطالب این است که بعد از اینکه این موتور پنجاه هزار کیلووات برق برای تهران خریدند که آنها هم متواطول میکنند بیاورند و نصب کنند بعد آمدند دو مرتبه گفتند باز هم کم است در مرحله دوم دو نامو توربین پنجهزار کیلوواتی از وستینگهاوس خریدند البته با استعلام بها (بناهای - از کجا ؟) از وستینگهاوس جناب آقای بناهی ما اگر گفتش را نمیتوانیم بیان کنیم شما زیاد سخت‌گیرید ما اعلام زیاد زبان خارجی سرمان نیست (حشمتی - خوب هم سرمان میشود) از حسن ظن شما هم تشکر میکنم غرض این است که از این کارخانه دو نامو توربین پنجهزار کیلوواتی با استعلام بها بدون انجام تشریفات قانونی خریداری شده و تا آنجا اینکه بنده تحقیق کردم این دو کارخانه و این دو موتورهای مشابهش هر یک چهارصد هزار دلار گرانتر فروخته شده است و این بضرر مملکت است (صحیح است) و باید از این عمل جلوگیری شود چون من فرضی ندارم از بیان این مطلب (درخشش - از کجا خبر میدند) از وستینگهاوس (درخشش - کی فروخته؟) من نمیشناسم (درخشش - نماینده اش کیست؟) من نمیدانم مثل اینکه بنده آمده‌ام پشت میز محاکمه بنده اطلاعاتی دارم که برضتان میرسانم حالا چرا اقتدر موشکافی میکنید الان جناب آقای وزیر کشور میباید در پشت تریبون و میفرمایند که کی فروخته و کی واسطه‌اش بوده است بنده میگویم این معامله‌ای که شده است در مملکت ما این معامله موتورها از موتورهای مشابهش چهارصد هزار تومان گرانتر بوده و این بضرر مملکت بوده من تقاضا میکنم که این مطلب را توضیح بدهند (حشمتی - کمیسیون و معامله بدون مناقسه اش را هم بفرمائید) عرض کردم قبلاً عرض کردیم بنا بر این بنده میخواهم عرض کنم که دولت جناب آقای علاء چون ما هروقت صحبت میکنیم یک گریزی هم باید بصورتی دولت جناب آقای علاء بزنیم و این گریز نیست که دولت آقای علاء مدعی مبارزه با فساد است است آدم گرانتر بخرد و بیت‌المال هدر برود و دیگر شاخی و دمی و سومی ندارد فساد اینست که توی یک مملکت یک چیزی که برای مملکت است آدم گرانتر بخرد و بیت‌المال هدر برود و تاراج بشود این اگر واقعیت دارد باید بفرمائید چکار کردید برای جلوگیری (احسن)

نایب رئیس - آقای وزیر کشور بفرمائید .

وزیر کشور (علم) - با آنکه برای تأمین برق تهران یک کارخانه پنجاه هزار کیلوواتی از کمیته آلتوم خریداری شده ولی برای بخش و توزیع نیروی حاصله از این کارخانه و کابل کشیها و ساختمان ترانسفورماتورهای لازم قبلاً اقدامی بعمل

نیامده و فعلاً شهرداری تهران و وزارت کشور مشغول اقدام میباشد که از محل اعتبارات سازمان برنامه و باقرضه از مقامات صلاحیتدار اعتباری بیزان دوازده الی پانزده میلیون دلار برای انجام این امر تحصیل نمایند و تا عمل کابل کشی و وسایل بخش نیرو آماده شود استفاده از اولین واحد کارخانه خریداری شده از آلتوم علمی نخواهد بود . علاوه بر این هر گاه تمام جریانات مطابق برنامه ادامه یافته و با فرض اعتبار کافی هم برای پرداخت مخارج کابل کشی و شبکه برق تهران آماده شود باز کوتاه‌ترین مدتی که ممکن است از اولین واحد این کارخانه بهره برداری نمود کمتر از دو سال نخواهد بود .

در خلال این مدت بعلمت عدم تکاوی نیروی موجود و تقاضای روز افزون اهالی پایتخت و فرسودگی اغلب دستگاهها که سالهای متعددی است بدون توقف شبانه روزی با کابل کشی مشغول کار میباشد چنانچه تعمیر اساسی نشوند ممکن است مراکز از کار بازماند

بنگاه برای جلوگیری از هر گونه پیش آمد غیر متعقباته که ممکن است وضع بد فعلی را بدتر نماید باید نظر گرفتن پیشنهادات مناقسه ۱۳ اردیبهشت ۱۳۳۳ راجع بخبرید دو واحد پنجهزار کیلوواتی بعلمت اینکه دو واحد مزبور در محل فعلی کارخانه برق قابل نصب و نیروی آن با شبکه موجود بدون مخارج اضافی قابل توزیع میباشد خرید آنرا لازم و بصره و صلاح تشخیص داده است .

پیشنهاد بنگاه برق در کمیسیون مورخه ۲۳-۲۴-۲۵ در شهرداری تهران ورد تأیید مهندسین و متخصصین قرار گرفته و با توجه بر ضایع کامل از نظر استفاده و بهره برداری واحدهای وستینگهاوس موجود در کارخانه برق و با در نظر گرفتن مشغول فنی و سرعت تعویب و تضمین نصب (نه ماه برای تعویب نصب پنجهزار کیلووات اول و چهارم بعد از آن برای پنجهزار کیلووات دوم) خرید دو واحد را از وستینگهاوس مرجح دانستند .

نایب رئیس - آقای قنات آبادی قنات آبادی - البته فرمایشات آقای علم بنده را قانع نکرد من عرض میکنم که در این جریان سوء استفاده شده من پیش خود آقای ایشان میگندارم و امید وارم ایشان جداً تعقیب کنند (احسن)

۳ - تقاضای آقای معاون وزارت دارائی دائر بارجاع لایحه باز نشستی کارکنان پلیس راه آهن بکمیسیون دارائی

نایب رئیس - در جلسه قبل لایحه انصران

رام آهن مطرح بود آقای معاون وزارت دارائی نظری دارید بفرمائید .

تقابت - اعلام رأی شده

نایب رئیس - بلی اعلام رأی شده ولی دولت هروقت اگر نظری دارد میتواند بگوید .

معاون وزارت دارائی (انزاری) - این لایحه انصران بنگاه راه آهن حقا باید بوزارت دارائی آمده باشد ولی بوزارت دارائی نیامده اما با اصل لایحه کاملاً موافق است و مغالطی ندارد و لایحه امروز که این لایحه بدست ما رسید بنده مطالعه کردم درمورد یکی دو مورد از مطالب مطالعه بیشتری شود یکی موضوع سن باز نشستی است که اگر نظر آقایان باشد در ماده ۲۰ قانون بودجه سال ۱۳۳۱ سن باز نشستی راسی سال خدمت و ۶ سال عمر در نظر گرفته شده ولی اینجانب ۷۰ سال معین کرده‌ام و این اختلاف مابین کارمندان از نظر سن ۶۵ و ۷۰ سال این که خوب نباشد باید دقت و مطالعه بیشتری بشود یکی هم ماده ۶ است که اینجا تا بحال کشور باز نشستی را بصندوق خودشان میدادند ماده ۶ میگوید باز نشسته اگر بشود و بعد از آن صندوق استفاده کند در صورتیکه حالا که این اشخاص باز نشسته میشوند مطابق این قانون تمام مزایا به حقوقشان اضافه میشود و با آخرین حقوق باز نشسته میشوند حقا باید رسیدگی کرد که ببینیم اولش میزانش چه بوده آنچه را که باید بدهیم چیست اگر آنچه می دهیم مال خودش است که میدهم ولی اگر صندوق باز نشستی باید از خودش رویش بگذارد مال دیگران را روی آن بگذارد نباید شود اضافه را داد بنابراین اگر آقایان مقتضی میباشد این لایحه برود بکمیسیون دارائی و مطالعه بیشتری بشود . (صحیح است)

حشمتی - تعجبی نباید بشود .

نایب رئیس - آقای فرامرزی عبدالرحمن فرامرزی - اگر بکمیسیون برود عرضی ندارم والا در اصل موضوع عرض دارم .

بشود و مجدداً گزارش آن بیاید به مجلس .

۴ - مذاکره و تصویب در دستور گذاردن چند فقره قرارداد

نایب رئیس - چند فقره قرارداد خارجی هست که شور اولش در مجلس شورای ملی تمام شده مجلس سنا هم تصویب کرده دولت در نظر دارد که این قراردادها زودتر تصویب و ابلاغ بشود چون محتاج برای مجلس است حالا آقایان اگر موافقت بفرمائید جزو دستور میگذاریم کاری هم ندارد فقط محتاج رأی است و باید رأی بگیریم چون مغالطی در این لوائح اسم نوشته توجه بفرمائید فهرست این لوائح قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

شور دوم لایحه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و ایطالیای شور دوم لایحه مربوط به عهدنامه صلح بادولت زین - شور دوم لایحه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان - شور دوم لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع به عهدنامه مودت بین دولتین ایران و سوریه - شور دوم عهدنامه مودت بین ایران و ایسلند - شور دوم قرارداد های ژنو - شور دوم قرار داد همکاری فنی و اقتصادی با آلمان - شور دوم قرارداد بازرگانی با آلمان - شور دوم قرارداد جلوگیری از کشتار دسته جمعی (ژنوسید) شور دوم قرارداد ارتباطات بعید

نایب رئیس - آقای شوشتری مخالفید بفرمائید

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم از سفر آدمم و تصور میکنند آقایان محترم و نمایندگان معظم که زیاد حرف خواهیم زد ولی فقط من تصمیم دارم که راجع بقرارداد خارجی یک کلیاتی را بیان کنم البته نظر نمایندگان محترم مجلس و تمام اهالی کشور حسن روابط با تمام دول است متقابلاً همانطوریکه آنها با ما باید با حسن احترام رفتار بکنند و با ما عمل بکنند ما هم با آنها باید روابط داشته باشیم نمایانم چه وقت باید صحبت کنیم اخیراً بعضی حرفها زده میشود که اگر نمایندگان و مجلس و اشخاصی اختیار کنند بعضی ها تصور میکنند این سکوت مملکت این سکوت نمایندگان حرف زدن در موضوعات بابی را برای آنها باز میکند که هر مهمانی هر لاطالائی را در کشور خود بدون رعایت حس احترام متقابل بگویند و عمل کنند خود آقایان میدانند که من در لافه دارم حرف میزنم در ضمن اینکه هنوز هم میگویم همه وقت هم میگویم من از اول دولت جناب آقای علاء با ایشان مخالفت کردم و حالا هم عیول نکردم اما من ناچارم در موقعیکه پای مملکت پای قرار داد با خارجی پای اصلاحات در میان است نظرم را بگویم و دولت را تقویت بکنم زیرا اگر دولت در بستن يك قرارداد خارجی در مجلس شورای ملی ضعیف شود اساس سیاست مملکت

مجلس ضعیف میشود از این جهت من مخالفت نمیکنم .

نایب رئیس - آقای شوشتری موضوعی که مطرح است این است که این قراردادها مطرح شود

شوشتری - تصدیق میکنم جناب آقای اردلان من دارم در کلیات حرف میزنم که ناظر بر این موضوع نیست اما این عریض را که کردم لازم دیدم که يك تذکری بعنوان مخالفت الان اعلام کنم چون کسی اسم ننوشته در هر يك از این قراردادها من بعنوان مخالف باید بیایم آنچه را که نظرم است برای مملکت عرضه بدارم .

نایب رئیس - آقای حائریزاده اگر تصور میفرمائید که اینها چیزهایی بود که در جلسه گذشته جزو دستور بود این لوائح آنها نیست .

حائریزاده - بنده نظری ندارم

نایب رئیس - بنابراین رأی میگیریم بانکه این قراردادها که در مجلس سنا هم تصویب شده است و شور اولش هم در مجلس شورای ملی تمام شده شور دوم آنها مطرح شود (صحیح است) آقایانیکه با این نظر موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند)

۵ - شور دو عهدنامه مودت بین ایران و ایطالی و تصویب آن

نایب رئیس - اول گزارش عهدنامه مودت بین ایران و ایطالی (شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

لایحه شماره ۱۰۵۹ دولت راجع به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان که از مجلس سنا بمجلس شورای ملی ارجاع شده و شور اول آن خاتمه یافته برای شور دوم با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه مطرح چون نظری نبود گزارش شور اول تأیید و اینک گزارش آنرا برای رأی قطعی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون امور خارجه - مرات اسفندیاری

نایب رئیس - آقای شوشتری مخالفید بفرمائید

شوشتری - عرض کردم در مخالفت کلی میخواهم مطالبی را بگویم جناب آقای شمس میدانم که جنابعالی موافق صحبت خواهید کرد دول آسیائی دول شرقی همسایه‌های ما دول کوچک حق دارند بیمان به بندند ما آزادیم بیمان می بندیم طبق منشور ملل متحد آنچه که باید وظیفه داریم به او عمل میکنیم از نظر کلی از نظر اینکه چه در لبنان چه در مصر چه در دولت سعودی چه در ترکیه در هر جای دنیا اگر بنا بشود اینجا که عرض میکنم شاید معترضه میگویم ولی لازم میدانم بگویم هر جا که ما بیمان می بندیم قرارداد می بندیم متعاهد تقابلی هستیم در آن کشور اگر کمونیستی اگر حزابی که با خدا و ادیان مخالفت دارند در آنجا رسوخ پیدا کردند متقابلاً فکر کنیم منافع مملکت را میدانم که دولت در نظر دارد (حشمتی - مادر امور داخلی کشور

بشود و مجدداً گزارش آن بیاید به مجلس .

۴ - مذاکره و تصویب در دستور گذاردن چند فقره قرارداد

نایب رئیس - چند فقره قرارداد خارجی هست که شور اولش در مجلس شورای ملی تمام شده مجلس سنا هم تصویب کرده دولت در نظر دارد که این قراردادها زودتر تصویب و ابلاغ بشود چون محتاج برای مجلس است حالا آقایان اگر موافقت بفرمائید جزو دستور میگذاریم کاری هم ندارد فقط محتاج رأی است و باید رأی بگیریم چون مغالطی در این لوائح اسم نوشته توجه بفرمائید فهرست این لوائح قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

شور دوم لایحه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و ایطالیای شور دوم لایحه مربوط به عهدنامه صلح بادولت زین - شور دوم لایحه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان - شور دوم لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع به عهدنامه مودت بین دولتین ایران و سوریه - شور دوم عهدنامه مودت بین ایران و ایسلند - شور دوم قرارداد های ژنو - شور دوم قرار داد همکاری فنی و اقتصادی با آلمان - شور دوم قرارداد بازرگانی با آلمان - شور دوم قرارداد جلوگیری از کشتار دسته جمعی (ژنوسید) شور دوم قرارداد ارتباطات بعید

نایب رئیس - آقای حائریزاده اگر تصور میفرمائید که اینها چیزهایی بود که در جلسه گذشته جزو دستور بود این لوائح آنها نیست .

حائریزاده - بنده نظری ندارم

نایب رئیس - بنابراین رأی میگیریم بانکه این قراردادها که در مجلس سنا هم تصویب شده است و شور اولش هم در مجلس شورای ملی تمام شده شور دوم آنها مطرح شود (صحیح است) آقایانیکه با این نظر موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند)

۵ - شور دو عهدنامه مودت بین ایران و ایطالی و تصویب آن

نایب رئیس - اول گزارش عهدنامه مودت بین ایران و ایطالی (شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

لایحه شماره ۱۰۵۹ دولت راجع به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان که از مجلس سنا بمجلس شورای ملی ارجاع شده و شور اول آن خاتمه یافته برای شور دوم با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه مطرح چون نظری نبود گزارش شور اول تأیید و اینک گزارش آنرا برای رأی قطعی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون امور خارجه - مرات اسفندیاری

نایب رئیس - آقای شوشتری مخالفید بفرمائید

شوشتری - عرض کردم در مخالفت کلی میخواهم مطالبی را بگویم جناب آقای شمس میدانم که جنابعالی موافق صحبت خواهید کرد دول آسیائی دول شرقی همسایه‌های ما دول کوچک حق دارند بیمان به بندند ما آزادیم بیمان می بندیم طبق منشور ملل متحد آنچه که باید وظیفه داریم به او عمل میکنیم از نظر کلی از نظر اینکه چه در لبنان چه در مصر چه در دولت سعودی چه در ترکیه در هر جای دنیا اگر بنا بشود اینجا که عرض میکنم شاید معترضه میگویم ولی لازم میدانم بگویم هر جا که ما بیمان می بندیم قرارداد می بندیم متعاهد تقابلی هستیم در آن کشور اگر کمونیستی اگر حزابی که با خدا و ادیان مخالفت دارند در آنجا رسوخ پیدا کردند متقابلاً فکر کنیم منافع مملکت را میدانم که دولت در نظر دارد (حشمتی - مادر امور داخلی کشور

مجلس شورای ملی

بشود و مجدداً گزارش آن بیاید به مجلس .

۴ - مذاکره و تصویب در دستور گذاردن چند فقره قرارداد

نایب رئیس - آقای شوشتری موضوعی که مطرح است این است که این قراردادها مطرح شود

شوشتری - تصدیق میکنم جناب آقای اردلان من دارم در کلیات حرف میزنم که ناظر بر این موضوع نیست اما این عریض را که کردم لازم دیدم که يك تذکری بعنوان مخالفت الان اعلام کنم چون کسی اسم ننوشته در هر يك از این قراردادها من بعنوان مخالف باید بیایم آنچه را که نظرم است برای مملکت عرضه بدارم .

(شرح زیر قرائت شد)

شور دوم لایحه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و ایطالیای شور دوم لایحه مربوط به عهدنامه صلح بادولت زین - شور دوم لایحه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان - شور دوم لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع به عهدنامه مودت بین دولتین ایران و سوریه - شور دوم عهدنامه مودت بین ایران و ایسلند - شور دوم قرارداد های ژنو - شور دوم قرار داد همکاری فنی و اقتصادی با آلمان - شور دوم قرارداد بازرگانی با آلمان - شور دوم قرارداد جلوگیری از کشتار دسته جمعی (ژنوسید) شور دوم قرارداد ارتباطات بعید

نایب رئیس - آقای حائریزاده اگر تصور میفرمائید که اینها چیزهایی بود که در جلسه گذشته جزو دستور بود این لوائح آنها نیست .

حائریزاده - بنده نظری ندارم

نایب رئیس - بنابراین رأی میگیریم بانکه این قراردادها که در مجلس سنا هم تصویب شده است و شور اولش هم در مجلس شورای ملی تمام شده شور دوم آنها مطرح شود (صحیح است) آقایانیکه با این نظر موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند)

۵ - شور دو عهدنامه مودت بین ایران و ایطالی و تصویب آن

نایب رئیس - اول گزارش عهدنامه مودت بین ایران و ایطالی (شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

لایحه شماره ۱۰۵۹ دولت راجع به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان که از مجلس سنا بمجلس شورای ملی ارجاع شده و شور اول آن خاتمه یافته برای شور دوم با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه مطرح چون نظری نبود گزارش شور اول تأیید و اینک گزارش آنرا برای رأی قطعی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون امور خارجه - مرات اسفندیاری

نایب رئیس - آقای شوشتری مخالفید بفرمائید

شوشتری - عرض کردم در مخالفت کلی میخواهم مطالبی را بگویم جناب آقای شمس میدانم که جنابعالی موافق صحبت خواهید کرد دول آسیائی دول شرقی همسایه‌های ما دول کوچک حق دارند بیمان به بندند ما آزادیم بیمان می بندیم طبق منشور ملل متحد آنچه که باید وظیفه داریم به او عمل میکنیم از نظر کلی از نظر اینکه چه در لبنان چه در مصر چه در دولت سعودی چه در ترکیه در هر جای دنیا اگر بنا بشود اینجا که عرض میکنم شاید معترضه میگویم ولی لازم میدانم بگویم هر جا که ما بیمان می بندیم قرارداد می بندیم متعاهد تقابلی هستیم در آن کشور اگر کمونیستی اگر حزابی که با خدا و ادیان مخالفت دارند در آنجا رسوخ پیدا کردند متقابلاً فکر کنیم منافع مملکت را میدانم که دولت در نظر دارد (حشمتی - مادر امور داخلی کشور

مجلس شورای ملی

های دیگر مداخله نمیکنیم (آقا مهدیهام مداخله هیچوجه در امور داخلی هیچ دولتی نمیکنیم و اجازه نمیدهیم که هیچ دولتی هم در امر داخلی مداخله کند غرض من این است که لبنان را داریم مقننه میکنیم .

مهدوی - ما روابط بسیار صمیمانه داریم با لبنان
نایب رئیس - آقای شوشتری خواهش میکنم اگر در این عهدنامه نظری دارید بفرمائید
شوشتری - بنده با عهدنامه با تذکر این معنی که ما متقابلاً پیمان بسته ایم حس احترام به تمام ملل طبق منشور ملل متفق داریم اما آنها هم نباید بگذارند در مملکتشان روزنامه ها یا افرادی بر علیه ایران چیز بنویسند و حرف بزنند ویر - خلاف مواد عهدنامه عمل کنند (مهمه نمایندگان - اینطور نیست)

نایب رئیس - آقای فغان آبادی
فغان آبادی - اتفاقاً میخواستم عرض آقایان برسانم که این قرارداد مودت لبنان قبل از اینکه تصویب بشود هلا این مودت بین دولت ایران و لبنان وجود داشته مردم لبنان و حکومت لبنان و مجلس لبنان نسبت با ایران و ایران کمال علاقمندی را دارند (صحیح است) در لبنان اجازه ندادند شوشتری دولت و مردم لبنان اجازه ندادند هیچوقت کمونیست ها که چکترین حرکتی علیه ایران و مردم ایران بکنند (صحیح است) و هر موقتی که مردم ایران به لبنان رفتند از طرف تمام طبقات لبنان نسبت به امران معیت بسیار زیادی شده ما خودمان اسامیل هند شاهد این قسمت بودیم یک هده زیادی از آقایان نمایندگان آقای مهدوی آقای خرازی آقای دکتر همد خود بنده اسامیل هند مسافرت کردیم لبنان و مورد معیت قاطبه طبقات مردم لبنان قرار گرفتیم آنها یک مردمی هستند دوست و برادر ما و این مودت و دوستی بسیار بسیار مفید است برای مملکت ما (احسن)

نایب رئیس - چون دیگر مخالفی نیست رأی گرفته میشود به عهدنامه مودت بین ایران و لبنان آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد
۸- شور دوم عهدنامه مودت بین ایران و سوریه و ارجاع مجدد کمیسیون نایب رئیس - گزارش کمیسیون امور خارجه مربوط به عهدنامه مودت بین ایران و سوریه قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)
گزارش از کمیسیون امور خارجه به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۲۹۹ و ۳۸۴ ارسال از مجلس سنا راجع به عهدنامه مودت

بین دولتی ایران و سوریه با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه برای شور دوم در کمیسیون خارجه مطرح گزارش شور اول آن تأیید و اینک گزارش آنرا برای تصویب قطعی تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم .
مخبر کمیسیون امور خارجه - مرآت اسفندیاری
ماده واحده - عهدنامه مودت بین دولت ایران و دولت سوریه که مشتمل بر یک مقدمه و پنج ماده میباشد و در تاریخ پنجم تیرماه ۱۳۳۳ مطابق با بیست و ششم ژوئن ۱۹۵۴ در دمشق امضاء گردیده است تصویب میشود .
نایب رئیس - آقای شوشتری مغالفتد بفرمائید .
دکتر عدل - مغالفتان را پس بگیرد
شوشتری - ابدأ
نایب رئیس - آقای شوشتری در عهدنامه اگر نظری دارید بفرمائید
شوشتری - چشم - بنده در موضوع لبنان همانطور که جناب آقای فغان آبادی فرمودند قبول دارم مرحوم حاج سید محسن جبل عاملی رضوان الله علیه که یکی از مقلدین بزرگ اسلام بودند در آنجا بودند بنده همه اینها را تصدیق میکنم اما آقایان نمایندگان محترم عجب عجب کار ما بجائی رسیده است که شاید جای نگریزید در اینجا کوچک که گفتم ایراد نگریزید البته هول کوچک اگر یک دولتی مرگ بشود از جنازه هزار جمعیت و مستقل باشد باید رعایت استقلال آن طبق منشور ملل متعدد بشود اما آقایان میدانید اخیراً در سوریه چهها کردند و چهها نوشتند مگر اینها نباید گفته بشود؟ (دکتر عدل - لبنان صکه سوریه نیست) این مربوط به سوریه است شما گوش نمیدهید من دارم سوریه را میگویی آنها اینکه دائماً در روزنامه هایشان چیزهایی مینویسند ما در بیمانی که بستیم آزاد بودیم همانطور که دول بزرگ دنیا آزادند و میروند با دول کوچک بیمان مینماید ما هم خود را در امور داخلی و در قوانین من المللی آزاد میدانیم و قتم که بیمان بستیم آنها باید رعایت بکنند کار بجائی رسید که راجع به بیمان ما در سوریه چیزهایی نوشتند روزنامه هایشان را بگیرد بخواهند (کریمی - راجع به بحرین هم فرمائید) بحرین جزء لاینفک ایران است دنیا باید بداند یک روزی ایران به حقوق حقه خود خواهد رسید بحرین جزء لاینفکی است صکه هیچ دولتی اعم از عربی یا غیر عربی مسلم غیر مسلم حق ندارد در کار آنجا دخالت کند و اظهار نظر بکند بدولت سوریه نمیرسد که مداخله در امر داخلی ایران بکند من با صلح و قرار داد دوستی و اصلاحی با

هر دولتی موافق ولی از نظر نمایندگی مملکت ایران نسبت به اعمال و گفتار و رفتار روزنامه های سوریه معترض و رسماً اعلام میکنم که اگر تجدید نظر نکنند ما هم شروع میکنیم به حرفهای دیگر از این جهت بنده مغالتم
نایب رئیس - آقای مخبر
مرآت اسفندیاری (مخبر کمیسیون خارجه) - فرمایشاتی که جناب آقای کریمی فرمودند برای بنده مسبوق سابقه نیست متأسفانه از آقای ذوالفقاری هم که سؤال کردم ایشان هم اطلاعی نداشتند (عبیدی نوری - پس مسکوت بماند) چون بهتر است در این مورد تعقیبی بشود بنده استدعا میکنم فعلاً این قرارداد داد به کمیسیون برگردد .
نایب رئیس - دو فقره پیشنهاد سکوت هم شده است - بنابراین بکمیسیون ارجاع میشود .
نایب رئیس - آقای دکتر سید امامی بفرمائید .
دکتر سید امامی - بنده میخواستم بعنوان مغالفت صحبت کنم ولی چون جناب آقای شوشتری فرمایشاتی کردند که در همین زمینه بود خواستم عرض کنم (شوشتری - میفرمودید نوبت را تقدیم میکردم) حالا بنده مغالفت نمیکنم بشرط اینکه دولت سوریه رویه اش را با ما عوض کند - جرایم زیادی در سوریه دیده میشود و اشخاص زیادی در فکر و سیاست مخالف ما هستند حتی در مجلس آنجا صحبت هایی شده است که خلاف رویه دوستی و حسن هم جوارزی است (صحیح است) بنده امیدوارم که این رویه شان را عوض کنند و در این صورت مغالفت خودم را ابراز نمیکنم (کریمی - موضوع قرارداد زمین فرودگاه را در بحرین تشریح بفرمائید) بلی بنده فقط میخواستم عرض کنم که امیدوارم رویه شان را با ما عوض کنند
نایب رئیس - آقای کریمی
کریمی - مطالبی که جناب آقای شوشتری و آقای دکتر سید امامی فرمودند البته مورد توجه آقایان بود یک نکته ای که اینجا از نظر آقایان معروض شد که در مجلس گفته شود تا دولت هم مراقب باشد و مواظب باشد که از این قبیل اتفاقات سوء در روابط بین المللی پیدا نشود، این بود که بنده شنیدم دولت سوریه یک قرارداد با بحرین بسته است و در آنجا فرودگاهی برای خودش تهیه کرده است و این با اصل مالکیت ما در بحرین مغالفت دارد (صحیح است) اگر دولت این نکته را با دولت سوریه در میان گذاشته است و او از این عملی که کرده است پشیمان است و مالکیت ایران را تصدیق میکند چاس شورای ملی هم باین پیمان رأی میدهد ولی اگر بنا بشود آنها برودند با بحرین قرارداد ببندند و آنجا را مستقل بدانند و این عضو لاینفک ما را از مملکت ما جدا بدانند (دکتر جزایری - بنده در این

لایحه پیشنهاد سکوت میدهم) ما هیچوقت میدانم صحبت بشود
شوشتری - بنده هم پیشنهاد سکوت دارم .
مرآت اسفندیاری (مخبر کمیسیون خارجه) - فرمایشاتی که جناب آقای کریمی فرمودند برای بنده مسبوق سابقه نیست متأسفانه از آقای ذوالفقاری هم که سؤال کردم ایشان هم اطلاعی نداشتند (عبیدی نوری - پس مسکوت بماند) چون بهتر است در این مورد تعقیبی بشود بنده استدعا میکنم فعلاً این قرارداد داد به کمیسیون برگردد .
نایب رئیس - دو فقره پیشنهاد سکوت هم شده است - بنابراین بکمیسیون ارجاع میشود .
نایب رئیس - آقای دکتر سید امامی بفرمائید .
دکتر سید امامی - بنده میخواستم بعنوان مغالفت صحبت کنم ولی چون جناب آقای شوشتری فرمایشاتی کردند که در همین زمینه بود خواستم عرض کنم (شوشتری - میفرمودید نوبت را تقدیم میکردم) حالا بنده مغالفت نمیکنم بشرط اینکه دولت سوریه رویه اش را با ما عوض کند - جرایم زیادی در سوریه دیده میشود و اشخاص زیادی در فکر و سیاست مخالف ما هستند حتی در مجلس آنجا صحبت هایی شده است که خلاف رویه دوستی و حسن هم جوارزی است (صحیح است) بنده امیدوارم که این رویه شان را عوض کنند و در این صورت مغالفت خودم را ابراز نمیکنم (کریمی - موضوع قرارداد زمین فرودگاه را در بحرین تشریح بفرمائید) بلی بنده فقط میخواستم عرض کنم که امیدوارم رویه شان را با ما عوض کنند
نایب رئیس - آقای کریمی
کریمی - مطالبی که جناب آقای شوشتری و آقای دکتر سید امامی فرمودند البته مورد توجه آقایان بود یک نکته ای که اینجا از نظر آقایان معروض شد که در مجلس گفته شود تا دولت هم مراقب باشد و مواظب باشد که از این قبیل اتفاقات سوء در روابط بین المللی پیدا نشود، این بود که بنده شنیدم دولت سوریه یک قرارداد با بحرین بسته است و در آنجا فرودگاهی برای خودش تهیه کرده است و این با اصل مالکیت ما در بحرین مغالفت دارد (صحیح است) اگر دولت این نکته را با دولت سوریه در میان گذاشته است و او از این عملی که کرده است پشیمان است و مالکیت ایران را تصدیق میکند چاس شورای ملی هم باین پیمان رأی میدهد ولی اگر بنا بشود آنها برودند با بحرین قرارداد ببندند و آنجا را مستقل بدانند و این عضو لاینفک ما را از مملکت ما جدا بدانند (دکتر جزایری - بنده در این

۹- شور دوم قرارداد مودت بین ایران و ایسلند و تصویب آن
نایب رئیس - گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به عهدنامه مودت بین ایران و ایسلند قرائت میشود (شرح ذیل خوانده شد)
گزارش از کمیسیون امور خارجه به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۸۱۳۰ راجع به عهدنامه مودت بین ایران و ایسلند برای شور دوم با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه در کمیسیون امور خارجه مطرح با گزارش شور اول موافقت شده اینک گزارش شور دوم را تأیید گزارش شور اول تصویب میشود .
نایب رئیس - مغالفتی اجازه نخواستم بنابراین اعلام رأی میشود - رأی میکنیم به قرارداد مودت بین ایران و ایسلند آقایانی که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۱۰- شور دوم اجازه الحاق به قرار داد های ژنو و تصویب آن
نایب رئیس - گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به اجازه الحاق دولت ایران بقراردادهای ژنو مطرح است گزارش کمیسیون قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
گزارش از کمیسیون امور خارجه به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۲۶۴۱ ارسال از مجلس سنا راجع به قرارداد ژنو که شور اول آن در مجلس شورای ملی خاتمه یافته و به کمیسیون امور خارجه ارسال شده بود برای شور دوم در کمیسیون مطرح با گزارش شور اول موافقت شده .
اینک برای تصویب قطعی ماده واحده

ذیل را تقدیم میدارم:
ماده واحده - الحاق دولت ایران به قرارداد های معروف بقرارداد ژنو بشرح زیر:
۱- قرارداد راجع به بهبود سرنوشت مجروحین و بیماران در برهه های مسلح هنگام اردو کشی .
۲- قرارداد راجع به بهبود سرنوشت مجروحین و بیماران و غیره بقای نیروهای مسلح در دریا .
۳- قرارداد راجع به معامله با اسیران جنگی .
۴- قرار داد راجع به حمایت افراد کشوری در زمان جنگ .
که مشتمل بر یازده فقره تصویب و یک سند نهائی امضاء نیز میباشد و از طرف دولت ایران در تاریخ هفتم آذرماه ۱۳۳۸ (هشتم دسامبر ۱۹۴۹) در ژنو با امضاء رسیده است تصویب میشود .
مخبر کمیسیون امور خارجه - مرآت اسفندیاری
گزارش از کمیسیون نظام به مجلس شورای ملی
کمیسیون نظام برای شور دوم لایحه مربوط به قرارداد ژنو را که در مجلس سنا بتصویب رسیده است با حضور نماینده دولت مورد شور و مطالعه قرار داده بالنتیجه گزارش شور اول خود را تأیید و اینک نظریه خود را عرض مجلس شورای ملی میسازد .
مخبر کمیسیون نظام - نادعلی کریمی
دکتر شاهکار - مبارک است
نایب رئیس - مخالف اسم ننوشته اعلام رأی میشود - آقایانی که موافق با قرارداد ژنو هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۱۱- شور دوم قرارداد همکاری فنی و اقتصادی بین ایران و آلمان و تصویب آن
نایب رئیس - موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی ایران و آلمان مطرح است .
(شرح زیر قرائت شد)
گزارش از کمیسیون اقتصاد به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۲۴۹۸ مربوط به موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی ایران و آلمان که برای شور دوم بکمیسیون اقتصاد ارجاع شده بود مطرح و گزارش شور اول تأیید ملی مینماید:
ماده واحده - موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی ایران و آلمان که مشتمل بر یک مقدمه و شش ماده میباشد و در تاریخ ۱۳ آبان ماه ۱۳۳۳ با امضاء رسیده است تصویب میشود و دولت مجاز است اسناد

مصوب آنرا مبادله و موافقت نامه های تصویبی اجراء آنرا امضاء نماید
مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد رضا خرازی
گزارش از کمیسیون امور خارجه به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۳۴۹۸ مربوط به موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی ایران و آلمان که برای شور دوم بکمیسیون خارجه ارجاع شده بود مطرح و چون نظری نبود با گزارش شور اول موافقت شد و اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم
مخبر کمیسیون امور خارجه - مرآت اسفندیاری
نایب رئیس - آقای خلعتبری
خلعتبری - بنده دو تذکر می خواهم قبل از جنگ مردم ایران و دولت ایران از آلمان دارند (دکتر عدل - یک مقداری را حساب کرده اند) دولت اقدام بکند و وصول بکنند و اگر مقداری حساب کنند . دوم آنکه خوب بقیه اش را حساب کنند . دوم که مسأله خیلی مهمی است از لحاظ اقتصادی حالا که جناب معاون نخست وزیر تشریف دارند تذکر میدهم در قبل از جنگ آلمان خیلی از تجارت با ایران استفاده کرد ایران هم از صنعت و کارهای فنی آلمان استفاده کرد و حقیقه با کومک کردند و حالا اطلاع خصوصی که بنده دارم اینست که چون آلمان ها در جستجوی کار فعالیت هستند و میخواهند فعالیت خودشان را نشان بدهند برای بهره برداری از معادن ایران آماده هستند و بهره برداری از معادن ایران یکی از مهمترین مسائلی است که بهبود وضع اقتصادی مردم ایران کمک میکند و آلمانها از همه مردم و دول دیگر صلاحیتشان برای این کار مجز تر و مسلم تر است (صحیح است) اینست که بنده فقط برای این آمدم که تذکر بدهم از موقع استفاده کنید از این قرار دادها سعی کنید بلکه موفق شوید انشاء الله و آلمانها را برای بهره برداری از معادن ایران ذی علاقه کنید که انشاء الله کمک کنند بما که این کار عملی شود منظورم تذکر این مطلب بود و الا هیچ مخالفتی بالا لایحه ندارم (صحیح است)

نایب رئیس - آقای خرازی
خرازی (مخبر کمیسیون اقتصاد) - آقایان همکاران محترم توجه فرمودند که نسبت بقرارداد هائیکه جنبه سیاسی دارد بنده نه موافق و نه مخالف یعنی با اینکه موافق بوده ام اسم نویسی نکردم امولی این قرارداد چون مربوط بامور بازرگانی است علاوه بر امور بازرگانی امور مربوط بقسمت های فنی که جناب آقای خلعتبری هم تذکر دادند مشمول این قسمت میشود این بود که بنده خواستم چند دقیقه ای

وقت آقایان نمایندگان محترم را بگیرم یکی از ممالکی که قبل از جنگ و بعد از شورویها در سال ۱۳۱۴ با ما قرارداد تهاجر با یا یابای بست کشور آلمان بود و توسعه این قرار داد با یابای بجائی رسید که صدی هفتاد بازرگانی ما مربوط ب تجارت بین ایران و آلمان شد. همانطور که گفته شد آلمانها هرگز نه صادراتی که ما داشتیم حتی پوست انار شاخه گلر خشکبار که در بعضی جاها صادر میشد البته مایک صادراتی داریم که دنیا پستند است و آن صادرات ممالکی هستند که کلیه صادرات ما را میگیرند و ما کرمکهای فنی هم میگردند در عوض ما از آنها ماشین آلات و سایر ما بحتاجی که احتیاج داشتیم از خارجه وارد کنیم به حساب تهاجر میخریدیم البته آن موضوع مطالباتی که جناب آقای خلعتبری فرمودند موضوعی است که مورد اختلاف نیست و وقتی که کمیتهای دولت آلمان ب تجار ایرانی بدهکار هستند و در کمیسیونهای وزارت خارجه نمایندگان وزارتخانه های مختلف و نماینده اطاق بازرگانی تهران نشسته اند این صورت مطالبات را روشن کردیم و تهیه کردند البته آلمانها باید این قسمت را بدهند و یک تذکر دیگری هم بنده دارم و آن این است که فرش از مهمترین صادرات ماست همانطوری که ما برای آلمانها در قسمت واردات اساسی ما که ماشین آلات است قائل ب محدودیت و سهمیه نیستیم آنها هم نباید راجع ب فرش ما کستنن ژان و سهمیه درست کنند اینست که بنده تقاضای کم از دولت آلمان و وزارت خارجه و وزارت بازرگانی سعی کنند که فرش ما بدون سهمیه وارد کشور آلمان شود و محدودیت نداشته باشد و نسبت ب معادن هم که جناب آقای خلعتبری تذکر فرمودند موضوع معادن از اهم امور اقتصادی است - بنده قول می دهم که اگر استخراج معادن بطریق علمی ذوب و تصفیه آن شود علاوه بر اینکه موضوع اقتصادی اصلاح میشود سبب میگردد که ما از وارد کردن فلزات مشابه و محصولات مشابه از خارجه بی نیاز شویم و مبالغ کثیری هم صادرات خواهیم داشت که هم در بازرگانی تعادل پیدا می شود و هم کمک میکند به توازن بودجه کشور
نایب رئیس - آقای سید امامی
دکتر سید امامی - روابط ما با آلمان همیشه دوستانه بوده (صحیح است) و از نظر فرهنگ و سیاسی ما هیچوقت شکایتی از دولت آلمان نداشته ایم . بهترین جهت هم عده زیادی از محصلین ایرانی در آنجا مشغول تحصیل هستند بنده اینجا میخواستم تذکر بدهم و نظر آقای وزیر فرهنگ را جلب کنم که با دولت آلمان وارد مذاکره شوند بلکه یک تسهیلاتی برای محصلین قائل شوند مخصوصاً از نقطه

۱۲- شور دوم قرارداد بازرگانی بین ایران و آلمان و تصویب آن
نایب رئیس - اجازه مبادله قرارداد بازرگانی بین ایران و آلمان مطرح است گزارش کمیسیون قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
گزارش از کمیسیون اقتصاد به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۸۱۳۰ راجع با اجازه مبادله قرارداد بازرگانی ایران و آلمان که برای شور دوم بکمیسیون اقتصاد ارجاع شده بود مطرح و با گزارش شور اول موافقت و اینک گزارش آن را تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم
مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد رضا خرازی
گزارش از کمیسیون امور خارجه به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۸۴۳۰ راجع با اجازه مبادله قرارداد بازرگانی ایران و آلمان که برای شور دوم بکمیسیون اقتصاد ارجاع شده بود مطرح و با گزارش شور اول موافقت و اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم
مخبر کمیسیون امور خارجه

نظر از زوایلیکه ما بتوانیم مارک را به يك قیمت کمتری آنجا تسعیر کنیم و در تانی وضع محصلین آنجا از حیث مسکن خیلی خوب نیست و شاید دولت آلمان بتواند کرمکهای محصلین از حیث مسکن بکند این را خواستم تذکر بدهم که جناب آقای وزیر فرهنگ در موقع خود اسامیل مایه چون حال داران در عهدنامه نمیشود علاوه کرد (صحیح است)
نایب رئیس - آقای مهدی ارباب (گفته شد نیستند) بنابراین چون کس دیگری اجازه نخواسته اعلام رأی میشود آقایانی که با موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی بین ایران و آلمان موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

نظر از زوایلیکه ما بتوانیم مارک را به يك قیمت کمتری آنجا تسعیر کنیم و در تانی وضع محصلین آنجا از حیث مسکن خیلی خوب نیست و شاید دولت آلمان بتواند کرمکهای محصلین از حیث مسکن بکند این را خواستم تذکر بدهم که جناب آقای وزیر فرهنگ در موقع خود اسامیل مایه چون حال داران در عهدنامه نمیشود علاوه کرد (صحیح است)
نایب رئیس - آقای مهدی ارباب (گفته شد نیستند) بنابراین چون کس دیگری اجازه نخواسته اعلام رأی میشود آقایانی که با موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی بین ایران و آلمان موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۱۳- شور دوم قرارداد بازرگانی بین ایران و آلمان و تصویب آن
نایب رئیس - اجازه مبادله قرارداد بازرگانی بین ایران و آلمان مطرح است گزارش کمیسیون قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)
گزارش از کمیسیون اقتصاد به مجلس شورای ملی
لايحه شماره ۸۴۳۰ راجع با اجازه مبادله قرارداد بازرگانی ایران و آلمان که برای شور دوم بکمیسیون اقتصاد ارجاع شده بود مطرح و با گزارش شور اول موافقت و اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینمایم
مخبر کمیسیون امور خارجه

نظر از زوایلیکه ما بتوانیم مارک را به يك قیمت کمتری آنجا تسعیر کنیم و در تانی وضع محصلین آنجا از حیث مسکن خیلی خوب نیست و شاید دولت آلمان بتواند کرمکهای محصلین از حیث مسکن بکند این را خواستم تذکر بدهم که جناب آقای وزیر فرهنگ در موقع خود اسامیل مایه چون حال داران در عهدنامه نمیشود علاوه کرد (صحیح است)
نایب رئیس - آقای مهدی ارباب (گفته شد نیستند) بنابراین چون کس دیگری اجازه نخواسته اعلام رأی میشود آقایانی که با موافقت نامه همکاری اقتصادی و فنی بین ایران و آلمان موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۱۳۳۴ دولت مجاز در اجرا بود و تاکنون بتصویب مجلسین رسیده تا تاریخ ۲۰ اسفند ماه ۱۳۳۴ نیز بموقع اجرا بگذارد لایحه قانونی فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه روز شنبه ۲۵ آذرماه ۱۳۳۴ بتصویب مجلس سناریسید وزیر فرمائید

معاون نخست وزیر (ناصر ذوالفقاری)

- از این ۲۴ فقره لایحه چون سازمان صنایع کشور جزو وزارت صنایع ومعادن شده باین جهت لایحه آن مسترد میشود و چون لایحه مهمه حقانچاق در مجلس سناسترد شده است در اینجا هم مسترد میشود سوم لایحه عمران است که آنها هم مسترد میگردد

نایب رئیس - بنابراین باید نسبت ببقیه مذاکره خود آقایان هم در بزرگ موافق ومعارض اسم نوشته اند ، آقای نقابت فرمائید

نقابت - عرض کنم رویه ای که اتخاذ شده است برای گذراندن این لوائح قابل کمال انتقاد است زیرا یک سلسله لوائح آقای دکتر مصدق در اول تشکیل این دوره مجلس شورای ملی مطرح شد وقانونی گذشت که آن لوائح از نظر این که مخالف قانون اساسی است بکلی ملغی باشد و بعد بفرز آقایان وزراء شب ساعت نه ونیم آمدند در کمیسیون داد کسری و گفتند که اگر تأخیری در اجرای این لوائح بشود و اینها انقضاء بشود بکلی چرخ وزارتخانه ها میخوابد و یا استقامت میکنند کمیسیونهای داد کسری مجلسین مدتی صرف وقت کردند تا راه حلی پیدا کردند که موقتاً آن قوانین مجری باشد و کمیسیون های مشترک نسبت بآن قوانین ولوائح نظر بدهند و بعد هم در آن کرامی تابستان اوقات آقایان نمایندگان محترم کمیسیونهای مشترک صرف این لوائح شده (صحیح است) و با کمال علاقمندی شریف آوردند وقت صرف فرمودند تا این که این لوائح یکی بعد از دیگری رسیدگی و اصلاح گردید ، متأسفانه نمایندگان دولت یا وزراء یا معاونین آنها آنطور که باید با بر از علاقه کنند آنطور که میبایستند و میبایستند که چرخهای بخوابد و ما استغنا خواهیم کرد معلوم شد که نه ، علاقه ای ندارند و نیامدند و جدیت نکردند و ۲۴ لایحه از آن اصول و حدود قانونی خارج شد سپس آمدند گفتند که بکمر تبه اینها را برای مدت ۳ ماه تمدید کنیم تا برویم آنها راحل و فصل بکنیم ، باز هم با کمال خلوص نیت نمایندگان هر دو مجلس قبول کردند و تمدید آن رای دادند تا مرداد ماه متأسفانه در این فاصله هم باز آقایان اعمال وقت نکردند و نیامدند دنبال این کار را نگرفتند این مسائل میفهماند که هیئت مدیره یعنی اعضای کابینه توجهی بوظایف قانونی ندارند و خیلی میل دارند از روی سلیقه و فهم و احتیاط خودشان عمل کنند و توجهی بآراء مجلسین ومقررات مملکت و عنایتی با احترامات قوه مقننه نداشته

باشند این امر یعنی بیدایش این فکر و این غریزه در قوه مجریه باعث می شود که قوه مقننه خدای خواسته تصور عدم اعتماد بکنند بگوید عامل چرا اعتنا بمقررات ندارد ، بطور مثال عرض کردم ، اینجا ذکر شده است کلیه لوائحی که تا کنون بتصویب مجلسین رسیده تا ۲۴ اسفندماه ۳۴ اجرا بشود ، خیلی خوب امر و رقیام کردیم بر روی دادیم تا ۲۵ اسفندماه این لوائح یعنی لوائحی که الان از هر کدام از این آقایان وزراء ومعاونین آنها بپرسیم که آقای روی این ۲۴ فقره لایحه بر حسب اتفاق يك انگشت میگذارد (نایب رئیس - ۲۱ لایحه شده) این ۲۱ لایحه و یکی رادرمیآوریم اگر شما گفتید مفاد این لایحه چیست حکمش چیست مدتش چیست ، موضوعش چیست ، مدت این گذشته است یا نگذشته است بخدا نمیدانند ، بنابراین بدهم ای که اینطور توجه بقانون ومقررات ومحتویات آن ندارند همینطور برای تمدید آن می آیند يك لایحه ای می آورند که تا ۲۴ اسفندماه تمدید و تصویب میکنیم بعد از اسفند تکلیف آنها چیست من بشما قول میدهم که در روز آخر اسفند ماه می آیند اگر مجلس بود يك لایحه دیگری می آورند که سه ماه دیگر تمدید بشود اگر مجلس تعطیل بود ، در خلال این تعطیلی هم بدون قانون اجرا میکنند یعنی آنها اجرا نمیکنند کسانی که ذنبفع در این مقررات هستند اجرا میکنند حالا ما مراجعه میکنیم ببکی از آن لوائح مرداد که لایحه وزارت فرهنگ است چون اتفاقاً آقای وزیر فرهنگ تشریف دارند و شاید پیش از دیگران وارد بمسائل مربوط بوزارتخانه خودشان هستند مثال میزنیم لایحه راجع به تحریک دانش آموزان و امتحان دهندگان و سر کشی در اجرای مقررات امتحانی است این لایحه در دستور مجلسین و کمیسیونهای مشترک بود مدتش گذشت یک هفته تمدید شد سپس لایحه اش آمد بمجلس رفت بکمیسیون فرهنگ ، کمیسیون فرهنگ بموجب این رای در آن اصلاحاتی کرد و تصویب کرد آن موضوع شلاق راهم که بریز روز رویش دعوا بود برداشت و این لایحه دیگر شلاق ندارد يك توقیف موقت دارد از ناحیه مأمورین انتظامی و يك معاکماتی هم دارد بدهم آن لایحه آمد بکمیسیون داد کسری (همیدی نوری - کمیسیون داد کسری رد کرد) کمیسیون داد کسری در تاریخ ۳۰ - ۳۱ ۲۸ ۳۴ جلسه ای تشکیل داد با حضور آقای وزیر داد کسری باین لایحه رسیدگی کرد و اینطور استدلال کرد که چون قوانین عمومی مملکت متضمن مقرراتی است که از اخلاک گیری جلوگیری میکنند و هر گونه رفتار سوء انتظامی راهم ضمانت کرده است حاجتی باین قانون خاص نیست و باین جهت کمیسیون داد کسری آن را رد کرد و گزارش آن بامضای آقای همیدی نوری صادر شد اما چاپ وانتشار پیدا نکرد یعنی

هیئت رئیسه مجلس شورای ملی اینجا باید توجه کند که کمیسیون اگر يك لایحه ای را تصویب کند و کمیسیون دیگری آن را رد کند باید کمیسیون مر کب از هر دو کمیسیون تشکیل شود تا تکلیفش روشن شود باین مجلس این لایحه ای که باین کیفیت وسر نوشت است الان آقایان دارند رای میدهند که تا ۲۴ اسفندماه همان لایحه خام اولیه دکتبر مصدق ، همان لایحه ای که گفتیم برخلاف قانون اساسی است ، و دوسال هم هست که از عمر مجلس می گذرد و روی آن صرف وقت شد این لایحه تا آخر اسفند اجرا می شود این صحیح نیست ، هم خلاف اصل عمل کردیم وهم اینکه عرض کردم بی اعتنائی به آراء کمیسیونها چرا ؟ برای اینکه کسانی که ذنبفع در این کارها هستند دنبال لوائحشان نمی آیند ، اگر امروز وزیر راه در مجلس بود یا معاونش اینجا نشسته بود و در او با نبود موقی که لایحه پلیس راه آن مطرح میشد معاون وزارت دارائی نمیگفت که من این لایحه را نخوانده ام و حالا بر گردانیم به کمیسیون و چند روز از نفر بپاسان و افسر و مردمانی که توی سرما و گرما در راه آن خدمت میکنند مایوس بشوند ، این لایحه رفت به کمیسیون برای شور دوم مافوریت اول را رأی دادیم اما فرستادیم بکمیسیون ، چرا ؟ برای اینکه وزیرش دنبال لایحه اش نیست ولی آن لایحه ای که درش ۱۰ میلیون اعتبار است آن لایحه ای که درش صد میلیون است ، در ظرف يك روز صبح وعصر می آیند ، کمیسیون تشکیل میشود وغروب هم ابلاغ میکنند فرداش جلسه میشود مارای میدهم اما آن لایحه ای که تماس با حقوق اجتماع دارد آن لایحه ای که تکلیف حقوق مردم را میدهد میکند باید بسر نوشتی دچار شود که لایحه ولج دوسال تمام همینطور کشانده شود تا باین جا برسد صورتی که این کار درست نیست ، این بی اعتنائی هیأت مدیره مملکت است که بمذاکرات نمایندگان و قوه مقننه عمل نمیکنند و تخطئه هم میکنند بنده در مقابل این تذکراتی که میدهم عرض میکنم شخصاً مسؤولم و شخصاً مطالعه کرده ام ، بنده ۲۲ سال است خدمت آقایان هستم اگر قاجاچی اگر ملاک اگر محبتگر . اگر مجرم ، اگر گناهکار یا نوابکار بودم در هر چند صورت امتحان خودم را داده ام . بنده در جلسات قبل راجع بمصرف ۱۰ میلیون و صرف آن در نقاط مختلف عرض کردم که عنایت و توجهی فرمودید ، در آن جلسه عرض بنده تاحدی جناب آقای ذوالفقاری را گرم کرد ایشان با کمال حرارت یاد داشت کردند و گفتند که من با قاضی نخست وزیر میگویم بر رئیس شهربانی میگویم که اوضاع آن محفل را رسیدگی کنند

نایب رئیس - آقای نقابت در اطراف موضوع فرمائید

صحت کنم ، ۲۴ لایحه هم هست راجع به قاجاق هم هست راجع به مران هم هست بنا بر این عرض بنده در اطراف این موضوعات است مهمان این تذکراتی که بنده داده ام داشت کردند و گفتند میرویم رویش اقدام میکنیم نتیجه یادداشت ایشان و مذاکرات ایشان باز رئیس دولت و رئیس شهربانی این شد که يك مشت گله گز را برای بنده بیداشت آن یکی میگفت که توی بار رئیس شهربانی بدی این نتیجه مذاکرات ایشان بود (عبدالصاحب صفائی - این نتیجه مذاکرات ایشان نبود نتیجه فرمایشات خودتان بود) آقای صفائی گفتند که رئیس شهربانی آدم خوبی است (صفائی - حالا هم میگویم) مثل اینکه من گفتم آدم بدی است بخدا سیداست صحیح النسب است سید درد دنیا بدتم میشود (صفائی - چرا گاهی مثل نواب صفوی بد میشود) در آخرین لحظه خداوند باو توفیق عنایت میکند که توبه کند و از این دنیا برود و در نزدنزهت الهی فی قلب من پشاه باشد از مبداء الهی سیر کند این نور و این توفیق و در قلب آن وارد شود بعثت مادر این است که آنها که شاغل خدمت هستند و این کرسی ها در اختیارشان است صلاحیت دارند کار خیر بکنند چرا تأخیر در کار خیر میکنند و آن روزی که از پشت میز بآن طرف رفتند با ما آمدند و میگویند از این موضوع از خرابی و بی وفائی روزگار صحبت میکنند و بعد هم يك نقشه هائی فکر میکنند که اگر ما بر سر کار بودیم چنین و چنان میشد خوب آقا حالا که شما هستید باین عرض توجیه کنید ببینید چرا باید این لوائح شما باین سر نوشت دچار بشود ، از لوائح وزارت دارائی یکی لایحه تأسیس پلیس گمرک است که این را داریم رای میدهم مدت آن تمدید پیدا کند ، و تا ۲۴ اسفند بماند ، آقایان هیچ در این خصوص بر رسیدید که پلیس گمرک چه جور تشکیل میشود و چقدر بودجه دارد و صلاحیتش چیست و چقدر جلو گیری در امر قاجاق در این سرحدات کرده است ؟ آیا تحقیق در این باره حاصل شده است ؟ این توضیحات را نداده اند و قطعاً جناب آقای ذوالفقاری این لوائح را خوانده اند ، حالا بطور کلی روی تکلیف معاونت نخست وزیري يك جواب ردی مکتلفه ببنده بدهند ، خیلی خوب بگیرند و بروند در اداراتشان مطرح کنند و مسئولین کار را پیدا کنند ، بیایند توی کمیسیونها توضیح بدهند ما هم همکاری بکنیم ، بخدای احد و واحد هیچ کدام ما بر علیه منافع مملکت فکر نمیکنیم ، نه شب هاد بر بین نبوده ، خود آقایان بهتر میدانند در امتحانات يك نظم و دیسیپلینی باید بر قرار باشد (صحیح است) و اگر این انتظامات بر قرار نباشد اساس تعلیمات ما متزلزل میشود ، البته محصلین مورد احترام و تکریم ما هستند و کمتر هم اتفاق می افتد که

از تعارض خوزستان و تجار تهران آمده اند شکایت میکنند که کالاهائی وارد کردیم در گمرک مانده نمیتوانیم حقوق گمرکی را بپردازیم بیادیم بیرون چرا ؟ متأسفانه نفعی مترى ۱۴ ریال بآن حقوق گمرک نعلق گرفته اگر پول بدهیم و این جنس را بیادیم بیرون قاجاچی توی بازار تری ۱۲ ریال میفروشد و بنابراین پول گمرک مادر نیاید ، در صورتیکه در مقابل این کالا مقاداری کرده ایم و آنوقت نتیجه اش واخواست شدن سفته ها ، ورشکستگی بازار و بیچارگی اقتصادی است ، این می شود که هی وزراء مشاور کمیسیون درست میکنند که بنشینند فکر کنند ما از چند میلیون دلار قرض های نرولی يك مبلغی بدهیم باین تجار که فرضاً ایشان واخواست نشود ، يك مبلغی بدهند بکارخانه ها ، خوب شما هی از این طرف می دهید از آن طرف در نتیجه يك عوامل دیگری معاملات اینها دچار تشنج و اختلال و خرابی میشود ، هی ورشکستند تا کی میشود بردمی که میدانیم نمیتوانند فرض خودشان را ادای کنند قرض داد ؟ آ یا صلاحیت دارند کار خیر بکنند چرا تأخیر در کار خیر میکنند و آن روزی که از پشت میز بآن طرف رفتند با ما آمدند و میگویند از این موضوع از خرابی و بی وفائی روزگار صحبت میکنند و بعد هم يك نقشه هائی فکر میکنند که اگر ما بر سر کار بودیم چنین و چنان میشد خوب آقا حالا که شما هستید باین عرض توجیه کنید ببینید چرا باید این لوائح شما باین سر نوشت دچار بشود ، از لوائح وزارت دارائی یکی لایحه تأسیس پلیس گمرک است که این را داریم رای میدهم مدت آن تمدید پیدا کند ، و تا ۲۴ اسفند بماند ، آقایان هیچ در این خصوص بر رسیدید که پلیس گمرک چه جور تشکیل میشود و چقدر بودجه دارد و صلاحیتش چیست و چقدر جلو گیری در امر قاجاق در این سرحدات کرده است ؟ آیا تحقیق در این باره حاصل شده است ؟ این توضیحات را نداده اند و قطعاً جناب آقای ذوالفقاری این لوائح را خوانده اند ، حالا بطور کلی روی تکلیف معاونت نخست وزیري يك جواب ردی مکتلفه ببنده بدهند ، خیلی خوب بگیرند و بروند در اداراتشان مطرح کنند و مسئولین کار را پیدا کنند ، بیایند توی کمیسیونها توضیح بدهند ما هم همکاری بکنیم ، بخدای احد و واحد هیچ کدام ما بر علیه منافع مملکت فکر نمیکنیم ، نه شب هاد بر بین نبوده ، خود آقایان بهتر میدانند در امتحانات يك نظم و دیسیپلینی باید بر قرار باشد (صحیح است) و اگر این انتظامات بر قرار نباشد اساس تعلیمات ما متزلزل میشود ، البته محصلین مورد احترام و تکریم ما هستند و کمتر هم اتفاق می افتد که

سراسیمه مجلس ، مخالفت در آخرین روزها ، مخافتی که باید لب فرو ببندد و باز بگشاید تا منظور نظر قرار بگیرد منظور نیست ما بسیاری از این ایضا براطمی کرده ایم و امید داریم تا وقتیکه توفیق خدمت برای ما هست ، موفق بخدایت بشویم و هر گاه توفیق نداریم و بکساعت از عمرمان در اینجا صرف میشود و ضررش بملت و مجلس میخورد آنروز خدا از من بگذرد ، باین کیفیت من خواهش میکنم جناب آقای ذوالفقاری اصراری امروز برای گذشتن این لایحه نداشته باشند يك جلسه ای از این کمیسیونهای مربوطه ما بسیاری از این لوائح را تصویب کردیم ، بسیاری را رد کردیم ، بسیاری مدتهاش گذشته است همینطور درست می آورند میگویند تا اسفند ، خوب بعد از اسفند چی ؟ يك مغنصر مطالعه ای در این کار بکنید ، يك خرده بیشتر بر این ما توجیه کنید و البته ما غرضی نداریم باید باین کارها توجه بشود و این لوائح مورد عنایت قرار بگیرد (احسن ، احسن)

نایب رئیس - آقای وزیر فرهنگ ، جناب آقای نقابت - جناب آقای نقابت يك مطلبی فرمودند ، یعنی این بود که دولت توجه و احترامی بقوانین ندارد و کتاهی کرده ، بنده باید عرض کنم خود آقایان شاهد و گواه هستند که این لوائح خیلی زیاد است ، آقایان در این تابستان گذشته میلیون چهارصد میلیون ببانک ملی مقروض میشوند و بعد میباید اینجا يك ماده قانونی بگیرند که ما دلار سه تومان ونیم را هفت تومان ونیم میکنیم و قرضهایمان را میدهم ، یعنی در يك سطح شیر ، دوسطل آب بریزیم و بقول سعدی که گفت:

آنهمه آبی که در آن شیر بود - سیل شد آنکه ریه را در بر بود بالاخره کار با آنجا میرسد که این آب زیادی زمتی برای شربافی نمیگذارد اینها نتیجه اینست که ما وظیفه مان يك اتود درست و يك مطالعه است و بیان این مسئله است در اینجا ، در معضرات آقایان البته آقایان که عنایت دارند ، هیأت محترم دولتی که مدعی شده اند وزیر خوب هستند ، مدعی شده اند مرد اقتصادی صحیحی هستند و میتوانند امور مملکت را اداره کنند باید این تذکرات را بگوش بگیرند و بروند در اداراتشان مطرح کنند و مسئولین کار را پیدا کنند ، بیایند توی کمیسیونها توضیح بدهند ما هم همکاری بکنیم ، بخدای احد و واحد هیچ کدام ما بر علیه منافع مملکت فکر نمیکنیم ، نه شب هاد بر بین نبوده ، خود آقایان بهتر میدانند در امتحانات يك نظم و دیسیپلینی باید بر قرار باشد (صحیح است) و اگر این انتظامات بر قرار نباشد اساس تعلیمات ما متزلزل میشود ، البته محصلین مورد احترام و تکریم ما هستند و کمتر هم اتفاق می افتد که

از محصلین در حوزه امتحانی اخلاص کنند ولی بعضی اوقات اتفاق بافتد يك اشخاص خارجی تحریک میشوند و موجب اغلال امتحانات را فراهم میکنند و بلا در مسائل دیگری است که باید اینها تکلیفش همین شود ، مثلاً اگر يك نفر آمد يك نمره ای را تغییر داد ، نمره محصل را ، یا فرض فرمائید سؤالی انتخاباتی را افشاء کرد ، بالاخره خود آقا میدانید این جرم را وقتی قانون مجازاتش را معین نکردند ، حدودش را معین نکردند ، باشد همه جرمها قابل انضباطی با جرمهایی که قانون مجازاتش را معین کرده نیست ، مثلاً همینکه عرض میکنم يك کسی نمره محصل را تغییر دهد ، یا من غیر اسحق بق نمره زیاد بدهد ، یا سؤال امتحان را افشاء کند ، خیلی از این قبیل مسائل است که در این لوائح پیش بینی شده که اینها همه موجب اغلال امر امتحان است .

بعقیده بنده باید اینها رسیدگی بشود ، همینطور نمی شود گفت که محصلین رامی خواهند بگیرند حبس کنند و شلاق بزنند ، چنین چیزی نیست ، بالاخره امریست که ارتباط مستقیم با تعلیم و تربیت این مملکت دارد ، يك نظاماتی باید داشته باشد یا نداشته باشد ؟ اگر باید داشته باشد باید نشست در کمیسیون مطالعه کرد نظریات وزارت فرهنگ را هم فهمید ، اگر این لوائح هم يك نواقصی دارد باید نواقصش را رفع کرد ، اصلاح کرد البته ما هم بطیب خاطر حاضر هستیم نظریات آقایان را بشنویم ولی صرفاً این موضوع را عنوان کردن که معصایین رامی خواهند بگیرند و بپیندند هیچ چه چیزی نیست و من استدعا میکنم حالا اطمینان هم میدهم که دولت توجه کامل خواهد کرد که در این فرصتی که برای آینده باقی خواهد بود در این لوائح رسیدگی بشود ، بنظر آقایان و با حسن نیتی که دارند بنده یقین دارم که اگر اصلاحاتی لازم باشد در این لوائح خواهد شد و این معظورات فعلی مرتفع می شود ، اینک فرمودند که عجلالتیس گرفته بشود خوب لوائح باید جریان باارلامانی خودش را طی کند اگر يك لایحه ای فرض فرمائید در کمیسیون تصویب شد یا رد شد یا گزارشش بمجلس شورای ملی نیامد و تصمصمی گرفته نشده بنابراین این لایحه ای که قبلاً تصویب شده بقوت خودش باقی است ، بنده استدعا میکنم موافقت فرمائید مدتی که خیلی هم زیاد نیست تا ۲۵ اسفند اینها تمدید بشود و در این صورت آقایان وزراء تعجیل خواهند کرد که تماس بگیرند با کمیسیونهای مجلس که این لوائح را مطرح کنند و اگر اشکالات یا نظریاتی آقایان دارند فرمائید و اگر يك لایحه ای هم مورد توجه و تصویب آقایان واقع نشد البته دولت هم اصراری نخواهد کرد .

نایب رئیس - آقای معاون نخست وزیر (عبدالصاحب صفائی) پیش نهادی بنده (دام)

ایشان هم نقضشان را بکنند ، بعد .

معاون نخست وزیر (ذوالفقاری) - بنده اولاً گفتم میکنم از جناب آقای نقابت که خواستند رابطه دولت و مجلس را بهم برزند (نقابت من خودم اصلاحشان میدهم) در صورتیکه خود آقایان نمایندگان محترم بهتر میدانند که دولت نهایت احترام را به نمایندگان مجلس میکند (صحیح است) و هیچ وقت از مقررات و قوانینی که مجلس شورای ملی در دست دولت گذاشته تجاوز نکرده است ، (عبدالصاحب صفائی) در باره شخص خودتان لااقل صحیح است (مسئلاً شخص نخست وزیر و اعضاء دولت تمام اینچیز هستند که عرض میکنم ، اما فرمایشاتی که فرمودند که دولت در تعقیب لوائح خودش نبوده ، ایشان شاید حق داشته باشند چون اطلاع از جریان ندارند بنده الان توضیحی که عرض میکنم ملاحظه خواهید فرمود که دولت دنبال لوائح خودش بوده و الحمد الله اغلب این لوائح در کمیسیونها هم گذشته است و در دستور مجلس قرار گرفته است مقدار کمی از این لوائح در حدود شش یا هفت تا از این لوائح در مجلس شورای ملی بوده ولی شانزده مفده تا در مجلس سنابوده بطوری که در جلسه گذشته هم عرض کردم الان ۷ فقره از این لوائح در دستور مجلس سنافرار دارد و دو فقره هم از مجلس سنا گذشته و بمجلس شورای ملی آمده و فقط ۶ لایحه است که در دستور کمیسیونهای مجلس شورای ملی است که باید عرض کنم با اهتمامی که دولت و نمایندگان محترم مجلس دارند فعلاً باقی مانده آنها هم بقصور از طرف دولت بوده و نه از طرف نمایندگان ، بلکه کار بقدری زیاد بوده که اینها نتوانسته اند ، فرصت نشده باین رسیدگی بشود بنده اقرار میکنم عرض میکنم بقصور از طرف دولت و مجلسین بود است بنده خودم اقرار میکنم اما نکته دیگری که فرمودند تذکراتی که ایجاد داده میشود بنده با حرارت یاد داشت میکنم ، همینطور هم هست ، بنده بشما اطمینان می دهم که کوچکترین تذکری که ایجاد داده می شود نیم ساعت از خاتمه مجلس نمیگذرد که تمام این جریانها بر عرض آقای نخست وزیر میرسد منتهی بعضی از این تذکرات فرمایشات خلاف همان مقررات و قوانینی است که شما در دست ما گذاشته اید و ما نمیتوانیم کاری نسبت باین تذکرات و تقاضاها بکنیم این است که بعضی از تذکرات اگر رویش عمل نمیشود تصصیر دولت نیست شاید تصصیر همان مقررات و قوانین باشد بنابراین بنده استدعا میکنم (یکسری از نمایندگان - بقصور است تقصیر نیست) حالا چه هست ، بنده استدعا میکنم باین لوائح مارای بدهید و اطمینان داشته باشید تا ۲۵ اسفند این لوائح تمام خواهند شد ، و ما هم متشکریم از آقایان نمایندگان محترم مجلس که مساعدت کرده اند

و کمک کرده اند بخصوص امروز که چندین لایحه دولت را تصویب فرموده اند دیگر کمک بیشتر از این نمیشود (احسنت)

نایب رئیس - آقای صفائی پیشنهاد سکوت کرده اند که قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم لایحه مورد بحث مسکوت بماند. **عبدالصاحب صفائی**

نایب رئیس - آقای صفائی بفرمائید **عبدالصاحب صفائی** - چون سکوت

اغلب بهتر از حرف بی معنی زدن است و موجب رضامت هست در بعضی از موارد این بود که بنده پیشنهاد سکوت دادم و واقعا هم معتقدم باینکه دولت نباید اصراری ۰۰ (احمد فرامرزی) اگر سکوت بهتر است پس حرفی

نزنید (در بعضی موارد عرض کردم بنده معتقدم این لایحه قطع نظر از اینکه تراحم با آئین نامه دارد که میخوانم و استثنائاً مجلس برای حل مشکلی یک مرتبه این کار را کرد برخلاف آئین نامه دیگر این مورد ندارد

که تکرار بشود (مکرر - سابقه شده است) (صدرزاده - ماده آئین نامه را بفرمائید) الآن

عرض میکنم بنده خیال میکنم باینکه همه آقایان با من موافق باشند (یکی از نمایندگان - معلوم نیست) آقای ذوالفقاری بنده خیال میکنم که شما

حسن نیت خودتان را تسری میدید بدولت ولی بعضی چیزها قابل تسری نیست سزایت نمیکند

آقا حسن نیت دارید آقا تذکرات را بموقع می دهید ولی گوش شنوا نیست جناب آقای ذوالفقاری شما هر قدر خودتان را ناراحت

کنید فایده ندارد و اگر بیشتر از این هم مقاومت بکنید ممکن است خدای نکرده برای مقامتان هم یک اشکالاتی پیش آمد کند لذا

خیلی هم اصرار نداشته باشید تذکر بدهید برای اینکه چیز مهمی نیست همه را میدانند

نمیخواهند بکنند و شما میخواهید بکنید فایده ندارد وقتی میدانند و نمیخواهند بکنند

تذکر فایده ندارد قربان تذکر خوب است ولی بشرط این که گوش شنوا باشد آقا همیشه

بازعایت باز اکت با خصوصیت باصمیمیت مطالب را اینجا بیان میفرمائید ولی اینطور

نیست شاید بعضی از وزراء هم همین حالت شمارا داشته باشند

نایب رئیس - آقای صفائی متوجه هستید که عبارت آئین نامه که در بعد از توضیح مختصر است

عبدالصاحب صفائی - بلی صحیح است اجازه بفرمائید بنده معتقدم این قوانین

کار دولت را فلج نمیکند مقصود ما هم خوب لای چرخ دولت گذاشتن نیست در آن روز

هائی که مجلس اول عمرش بود و تأثیر بود مقاومت بکنند نمیکرد حالا که دیگر روزهای

آخر است مسلماً بطریق اولی مقاومت نمی کند و اما این صحیح نیست که شما در یک

موقع حساس ۲۴ تا لایحه بیاورید که همگی را تصویب کنیم آقا می آید مجلس که هم کاری

کنیم در کمیسیونهای مشترک بحث کنیم اجازه بفرمائید ده روز هم این قوانین اجرا نشود

اگر خللی باین مملکت وارد شد و اگر زبانی با استقلال مملکت وارد شد بنده مسئول اینک

عرض کردم با آئین نامه هم تطبیق نمیکند این تبصره ماده ۱۱۰ آئین نامه است که مینویسد

تبصره - نمایندگان دولت نمیتوانند تصویب مطالب و مواد یک لایحه یا طرح

قانون یا گزارشی را بعنوان طرح یا لایحه بصورت ماده واحده پیشنهاد نمایند در این

موارد هر مطلبی را که بعنوان طرح یا لایحه پیشنهاد شود باید مواد و تبصره های آن

جزء بجز مطرح بشود این تبصره مدون آئین نامه است و وقتی یک قانون را نمیتوانند

بصورت ماده واحده پیشنهاد کنند بطریق اولی ۲۴ قانون را نمیتوانند این صریح

آئین نامه است این آئین نامه لغو نشده است میگوید یک قانون را نمیشود بصورت ماده

واحد آورد شما ۲۴ لایحه را میخواهید بیاورید، خواهید فرمود سابقه دارد عرض

کردم این سابقه برای رهائی از یک خلاف قانون اساسی بزرگتری بود گاهی

انسان گرفتار میشود بیک معایبی که باید یک حداقل را قبول کند تا از محظوره های

شدیدتری بپرهیزد ما ناچار شده بودیم دوست لایحه برخلاف قانون اساسی اجرا

شده بود ما نمیتوانستیم بگوئیم آنها هم لغو است برای اینکه حقوق مکتسبه مردم از

این میرفت (دکتر جزایری - لایحه نفت را هم بفرمائید)

نایب رئیس - آقا خواهش می کنم راجع به سکوت صحبت کنید

عبدالصاحب صفائی - آقا اگر در یک مورد بیاورم مورد مجلس شورای ملی

روی مصلحت یا روی یک تضاد یک استثنائی راجع به آقای دکتر جزایری یک

کاری را برخلاف آئین نامه کرد البته آئین نامه قرآن که نیست آئین نامه را

آقایان تصویب کرده اند میتوانید باطاعت کنید ولی اگر همه مواد هر روز تغییر پیدا

کند که این آئین نامه فایده ندارد بنابراین طرح این لایحه باین صورت که ۲۱ لایحه را

میخواهید بدون طرح رأی بگیرید و تصویب بشود برخلاف آئین نامه است و در این عمل

برخلاف آئین نامه الزامی هم ندارید چون طوری نمیشود بحسبین الحمد لله تحت

توجه آقای وزیر فرهنگ خوب درس میخوانند بنده اطلاع دارم سطح تحصیلات خیلی

بالارفته، انتظام هم برقرار است، آقای مهران هم حسن نیت دارد خدا شاهد است

که من از نزدیک میبینم مدارس وضع تحصیلش بهتر شده، بنابر این مقصود ما

از شلاق بحسبین این نبوده که جناب عالی میفرمائید

نایب رئیس - آقای صفائی تجاوز کردید

عبدالصاحب صفائی - بنابراین استدعا میکنم این لایحه مسکوت بماند تا

فکر بکنیم که چه کار باید بکنیم **نایب رئیس** - آقای صدرزاده

بفرمائید فقط یک نفر مخالف میتواند صحبت کند (عبدالصاحب صفائی - آقای صدرزاده برخلاف آئین نامه حرف نمیزنند)

صدرزاده - بنده با سکوت مخالف عرض کنم یک نکته ای جناب آقای نقابت

و جناب آقای صفائی فرمودند میخواهم در این موضوع تذکر بدهم فرمودند که چون

اواخر عمر مجلس است و مجلس در شرایطی است ما دیگر یک قدری مسامحه داریم بنده

معتقدم تا آن دقیقه آخری که و کیلی در اینجا نشسته است باید وظیفه قانونی اش را

انجام بدهد (صحیح است) روز آخر مجلس با روز اول برای وکیل در انجام وظیفه تفاوت

نمیکند هیچ فرق نمیکند (صحیح است) این به طور کلی است و ما باید وظیفه ما را انجام بدهیم

اول و آخر ندارد، اما در خصوص سکوت و تذکر بکنید جناب آقای صفائی در آئین

نامه فرمودند درست فرمودند، اما مطلب این است که ما این ۲۴ قانون را در این

جا تصویب نمیکنیم بصورت مواد متعدد در ذیل ماده واحده، آن موادی که مورد نظر

است، آنکه ما تصویب میکنیم این است که فرصت می دهیم بدولت که تا ۲۴ اسفندیکه

تعیین کرده اند آن لوایح را بیاورند پس آنچه و از تصویب مجلس بگذرانند، پس آنچه

که مورد تصویب ما واقع میشود یک مطلب است نه چند مطلب و آن یک مطلب این

است که این لوایح قوت اجرایی داشته باشد تا ۲۵ اسفند، اما اینکه فرمودند این لوایح جزء لوایحی بوده که مجلس اجرائش

را مقتضی دیده است نهایت این است که فرصت برای کمیسیونها نبوده است که

مطالعه خودشان را برای رسیدگی ادامه بدهند حالا این فرصت تمدید میشود و

امیدوار هستیم در ضمن این فرصت و رسیدگی هر کدام را مقتضی بدانند ادامه اجرائش را

تصویب کنند و هر کدام را مقتضی ندانستند رد کنند و تکلیف نهائی روشن بشود

(صحیح است) و گمان میکنم تصویب این پیشنهاد و لایحه ای که دولت داده هیچ مانعی

ندارد **نایب رئیس** - رأی میگیریم (بعضی از

نمایندگان - پس گرفته)

عبدالصاحب صفائی - پس گرفته

۱۹- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - بنابراین جلسه را ختم میکنم لایحه میماند برای روز یکشنبه

ساعت ۹ صبح (مجلس ۲۰ دقیقه بعد از ظهر

ختم شد) **نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان**